

Република Северна Македонија

**Министерство за информатичко
општество и администрација**

До

Дамјан Манчевски, министер за информатичко општество и администрација

Архивски број: 44/1-3363/10

Датум: 11.12.2019 год.

Предмет: Известување

Врска:

Почитуван министер,

На 11.12.2019 година, Националната канцеларија за бродбенд компетентност (НКБК) одржа седница на која беа разгледани и усвоени мислењето и предлозите по однос на Апликацијата до WBIF за добивање техничка помош за подготовка на Студија за изводливост, анализа на трошоци/бенефити и прелиминарен дизајн за проектот Balkans Digital Highway.

Во прилог Ви го доставуваме предлог текстот.

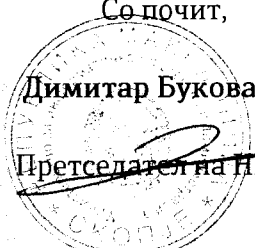
Подготвил : Владимир Соколов *vs*

Контролирал : Мишко Талески *М.Талески*

Со почит,

Димитар Буковалов

Претседател на НКБК

МИСЛЕЊЕ И ПРЕДЛОЗИ НА НКБК ПО ОДНОС НА АПЛИКАЦИЈАТА ДО WBIF ЗА ДОБИВАЊЕ ТЕХНИЧКА ПОМОШ ЗА ПОДГОТОВКА НА СТУДИЈА ЗА ИЗВОДЛИВОСТ, АНАЛИЗА НА ТРОШОЦИ/БЕНЕФИТИ И ПРЕЛИМИНАРЕН ДИЗАЈН ЗА ПРОЕКТОТ BALKANS DIGITAL HIGHWAY (БРОЈ НА ГРАНТ/КОД: WB22-REG-DII-02)

- I. Согласно член 71-а од Законот за електронски комуникации, Националната канцеларија за бродбенд компетентност (НКБК), покрај другото ги има следниве законски надлежности:
- дава мислења и предлози за постигнување на побрз развој на електронските комуникации, а особено на бродбендот во државата,
  - дава мислења и предлози за користењето и потребниот развој на оптичката инфраструктура која е изградена или ќе се гради со јавни средства,
  - соработува со државните органи, органите на државната управа, јавните претпријатија, единиците на локалната самоуправа, јавните установи и институции, како и правните лица со јавни овластувања и трговските друштва во целосна државна сопственост и обезбедува поддршка за развојни планови/проекти/студии поврзани со бродбенд мрежи, како и поддршка во нивната имплементација,
  - дава мислења и предлози при изградба на бродбенд мрежи со користење на државна помош за: можни технички решенија, инвестициски и бизнис модели, услови за избор на оператор, ценовна политика и поврзани прашања,
  - учествува, дава мислења и предлози при подготовката на идни национални стратешки документи и планови за развој кои имаат поврзаност со развојот на бродбендот, итн.
- II. Во Апликацијата до WBIF (број на грант/код: WB22-REG-DII-02) за добивање техничка помош за подготовка на Студија за изводливост, Анализа на трошоци/бенефити и Прелиминарен дизајн за проектот Balkans Digital Highway, во Секцијата 16 на страна 5 е наведено:

“Component 3: Digital Infrastructure

Subcomponent 3.1 based on the results of component 1, it will focus on National level of TSOs' infrastructure and will include construction of the identified cable (OPGW) segments and purchase of equipment in the nodes on the level of national backbone networks to enable a seamless piece of infrastructure for TSOs to commercialize nationally. Thus, these networks will connect cities with cities within national borders (within participating countries).

Subcomponent 3.2 based on the results of component 1, it will focus on International level of TSOs' infrastructure and will include construction of the identified cable (OPGW) segments and purchase of equipment in the nodes on the level of international networks to cross-border TSO OPGW and DWDM/MPLS high capacity sharing. Thus, these networks will connect cities with networks in other countries creating seamless international backbone network (across participating countries). For international layer (that will comprise of network segments of TSOs) to be interoperable, TSOs would need to coordinate their respective procurement in terms of vendors and standards.”

- III. Во Апликацијата во Секција 20 на страна 9 е наведено:

“The Project is key for achievement of the national broadband targets set out in the key broadband strategies of the beneficiary countries:

- *National Plan for Broadband Development 2015-2020 (Albania);*
- *Electronic Communications Sector Policy - Digital Agenda for Kosova 2013-2020;*
- *National Operational Broadband Plan of North Macedonia (the country's broadband development master plan);*
- *National Strategy for the Information Society Development 2020 (Montenegro).”*

- IV. На 1 април 2019 година, Владата на РСМ го усвои Националниот оперативен бродбенд план (НОБП) со утврдени национални бродбенд таргети.

Во точката 2.1.1 на НОБП е утврдено: *“Со цел постигнување на поставените национални бродбенд таргети неопходна е изградба и развој Национална транспортна оптичка инфраструктура/мрежа (НТОМ).”*

Во точка 1.6 од НОБП е наведено: "Со цел обезбедување на целосна имплементација на НОБП, а особено за постигнувањето на националните бродбенд таргети кои се однесуваат на јавните институции, како и за имплементација на други стратешки документи на Владата кои се однесуваат на развојот на информатичкото општество, неопходно е слободни оптички влакна на МЕПСО, ЈП МЖ Инфраструктура и на другите субјекти кои поседуваат оптичка инфраструктура изградени со јавни средства, да се дадат за период не пократок од 30 години на користење на ЈП МРД за развој на НТОМ, согласно овој НОБП.."

- V. Во Упатствата на ЕУ за примена на правилата за државна помош за брзо поставување на широкопојасни мрежи (2013/С 25/01) е наведено:

"(9) Според член 107 (1) од Договорот за функционирање на Европската унија (ДФЕУ/TFEU), „секоја помош доделена од земја-членка или преку државни средства во каква било форма која ја нарушува или се заканува да ја наруши конкуренцијата со фаворизирање на одредени претпријатија или производство на одредени стоки, доколку влијае врз трговијата помеѓу земјите-членки, се смета за некомпатибилна со заедничкиот пазар". Оттаму следува дека за мерката да се квалификува како државна помош, треба да се исполнат следниве кумулативни услови: (а) мерката мора да биде доделена од државни ресурси, (б) мора да им даде економска предност на претпријатијата, (в) предноста треба да биде селективна и (г) да ја наруши или да е закана за нарушување на конкуренцијата, (д) мерката мора да влијае на трговијата помеѓу земјите-членки."

"(10) Употреба на државни ресурси: Преносот на државните ресурси може да има многу форми, како што се директни дотации, даночни рабати, поволни (меки) заеми или други видови на преференцијални услови за финансирање. Државните ресурси исто така се вклучени доколку државата обезбедува непарични бенефиции, на пример, инвестирање во изградба на (дел од) широкопојасната инфраструктура. Државните ресурси можат да се користат на национално, регионално или локално ниво. Финансирањето од европски фондови, како што се Европскиот земјоделски фонд за рурален развој (ЕЗФРД/ЕАФРД) и Европскиот фонд за регионален развој (ЕФПР/ERDF), исто така, претставува државни ресурси, кога овие средства се распределуваат по дискреција на земјите-членки"

- VI. Согласно член 10 од Законот за контрола на државната помош, Комисијата за заштита на конкуренцијата е надлежна за оцена и надзор на секој облик на државна помош.

Имајќи ги предвид законските надлежности на НКБК како и претходно наведеното, НКБК во однос на Апликацијата до WBIF (број на грант/код: WB22-REG-DII-02) за добивање техничка помош за подготовка на Студија за изводливост, Анализа на трошоци/бенефити и Прелиминарен дизајн за проектот Balkans Digital Highway, ги дава следните мислења и предлози:

1. Во Секција 20 на страна 9 од Апликацијата е наведено дека проектот "Balkans Digital Highway" е клучен за постигнување на националните бродбенд таргети поставени во националните бродбенд стратегии на земјите учесници во овој проект.
Имајќи го ова предвид НКБК потенцира дека за да може практично да се реализира претходната заложба на проектот неопходно е Студијата за изводливост, Анализата на трошоци/бенефити и Прелиминарниот дизајн на мрежата на МЕПСО да бидат целосно усогласени со НОБП, односно при нивната подготовка да се има предвид студијата/плановите за изградбата и развојот на НТОМ.
Во таа насока, за успешна реализација на двата проекта (кои се од висок национален интерес), неопходно е континуирано обезбедување координација и размена на информации помеѓу МЕПСО и ЈП МРД.
2. Земајќи го предвид технолошкиот развој и потребите на МЕПСО за имплементација на нови иновативни ИКТ платформи, апликации и сервиси, како и потребата за користење на оптичка инфраструктура изградена со јавни средства неопходна за имплементација на НОБП, односно за изградба и развој на НТОМ, НКБК дава целосна поддршка на предвидените мерки и активностите кои се однесуваат на поставување и развој на OPGW кабли на мрежата на МЕПСО на целата територија во државата.

3. Имајќи го предвид претходното, неопходно е во Студијата за изводливост, Анализата на трошоци/бенефити и Прелиминарниот дизајн на мрежата на МЕПСО, да се предвиди и:
- поставување/замена на постојни OPGW кабли да се врши со **користење на најсовремени OPGW кабли кои имаат голем број на оптички влакна** (неопходно за да се задоволат сопствените сегашни и идни потреби на МЕПСО и потребите за развој на НТОМ),
  - за потребите на НТОМ да се **предвидат можности за изводи на оптичките кабли/влакна** од OPGW каблите во одредени точки за колокација,
  - да се предвиди поставување на OPGW кабли на мрежата на МЕПСО, со цел да се **обезбеди редундантност, односно континуитет** при обезбедување на комуникациите,
  - да се обезбеди **служба за електронски мониторинг, управување, работење и одржување** на OPGW инфраструктурата и другите инсталирани средства.
4. За слободните оптички влакна во OPGW каблите кои ќе бидат наменети за потребите за развој на НТОМ, ЈП МРД и МЕПСО согласно Законот за основање на ЈП МРД и НОБП треба да **склучат долгогодишен договор за нивно користење**, врз претходно добиена согласност од страна на Владата. Одржувањето на OPGW каблите е надлежност на МЕПСО.
5. Согласно НОБП, ЈП МРД до бели и одредени сиви области во државата (економски нерентабилни за операторите кои во најголем број се рурални области), ќе треба да постави сопствени оптички кабли (под услов некој оператор претходно да нема поставено оптички кабел или нема такви планови за инвестиции - за да не се наруши конкуренцијата) и потоа слободните оптички влакна од овие кабли ќе им ги изнајмува (по регулирани цени, согласно НОБП) на операторите за тие да можат да обезбедат backhaul поврзување на нивните рбетни мрежи со пристапните мрежи во овие области со цел на крајните корисници да им обезбедат услуги на ултра брз пристап до интернет.
- Имајќи го ова предвид, **НКБК потенцира дека дуплирање во обезбедувањето исти или слични големопродажни услуги за поврзување/пренос до бели/сиви зони од страна на различни компании во државна сопственост не е ниту оправдано, ниту економски рентабилно, целосно е во спротивност со НОБП, може да ја доведе во прашање нејзината имплементацијата особено економската одржливост на ЈП МРД, односно НТОМ.**
- Со цел да се избегнат вакви ситуации претходно истакнатото треба да се има предвид при подготовката на Студијата за изводливост, Анализата на трошоци/бенефити и Прелиминарниот дизајн на мрежата на МЕПСО.
6. Од друга страна, имајќи предвид дека согласно член 3 точка 24 и 25 од Законот за електронски комуникации обезбедувањето на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги го врши нотифициран оператор, обезбедувањето од страна на МЕПСО на големопродажно ниво одредени јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги (Секција 16, страна 5 од Апликацијата), **може да претставува државна помош** (согласно Упатствата на ЕУ за примена на правилата за државна помош за брзо поставување на бродбенд мрежи 2013/C 25/01), па оттука е **неопходно да се добие мислење и од Комисијата за заштита на конкуренција** како надлежна институција, согласно Закон за контрола на државната помош. Треба да се има предвид дека **при користење на државна помош за развој на бродбенд мрежи важат строги правила** кои мора да се почитуваат за да не дојде до можно нарушување на конкуренцијата на пазарот.
7. Исто така, а со цел обезбедување на предвидливост и сигурност на инвестициите на пазарот на електронски комуникации **потребно е да се одржи јавна расправа со операторите**, во однос на идните планови на МЕПСО кои се однесуваат на обезбедувањето на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги.